

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

5. De causis, & effectibus Amoris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Cap. V.

De causis, & effectibus Amoris.

PRIMO quaeritur, Quae res amorem gignat, & excitent. Respondeo, In viuierum quicquid est bonum, sui amorem in animis ingenerat. Speciatim vero quae sunt utilia, commoda, & salutaria amare solemus: Item quae iucunda, suauia, grata, & placida: quae itidem honesta, quae pulchra, quae sunt nobis similia: in super quae nobis aliquo nexu, & vinculo necessitudinis coniuncta. Postremo eos, à quibus accepimus beneficia, vel accepturos nos esse speramus: vnde benemeritos de nobis, vel de nostris, amore profsequimur.

Secundo quaeritur, Qui sint amoris effectus?

Sanctus Thomas plurimos enumerat, sed inter eos quatuor potissimum. **PRIMO**, Amor, si res amata habeatur, cor & animum voluptate quadam emollit; ita ut animus mollis, tener, & flexibilis effectus, facile sequatur, quod ducitur. Vnde amore rei amatae praecordia, & viscera liquecunt, animus fit paratus, promptus & expeditus ad officia, & obsequia in eum quem amat: hinc amantis prompta obedientia in his omnibus, quae ad eum, quem amat, spectant: hinc amans sese dedit, addicit, & obstringit officijs eius, quem amat. Item si res amata sit praesens, parit Amor laetitia: & hanc pleraque alia effecta comitantur. **DEINDE** si res amata absit, gignit Amor in amante tristitiam ob rei amatae absentiam, quae dicitur languor animi: haec enim tristitia reddit animum amantis sollicitum, & anxium: generat quoque inflammationem, accensum, & vehemens desiderium rem amaram, quae nondum adest, videndi, & consequendi, & hoc desiderium vocatur feruor. **DEINDE** in praesentia rei amatae cor se dilatat, pandit, ac porrigit, quasi velit, & cupiat intra se rem amaram excipere, & complecti.

PRATEREA idem S. Thomas alios quatuor amoris effectus recenset. Amor (inquit) voluntates, & animos amantium coniungit, & copulat & indeo generat amicitias, concordiam, pacem: **EX QUO** efficitur, ut amor sit maxime liberalis, omnia enim bona, cum amico, & persona amara communicat: omnia cordis arcana, & occulta amico pandit, & aperit. **DEINDE** (ait S. Thomas) gignit amor aliquando extasim: porro extasis est mentis, & excessus, quo animus quasi extra se abiens totus in re amata inhaerescit, ac figitur, nihil de se cogitat, sibi non prospicit, ut amico consulat: vnde amor caecus depingitur. Quidam ad insperatum amicorum conspectum mente excessisse memorantur. Hinc illa Proverbia: **ANIMUS** amantis magis est, ubi amat, quam ubi animat. Item & illud, **AMANS** vivit, ubi non est: moritur ubi est. Item illud: **AMICUS** alter ego. & illud, **AMICUS** dimidium animae meae. Ad haec Amor gignit zelum: zelus autem est actus, quo quis indignatur, aut contristatur, eo quod alius potiatur bono, quod ipse concupierit. Insuper optat amas in amatum mutari: cupit pro amico mori; ardet, vritur aestuat; modo feruet, modo friget, nescit loco consistere. Item Amor premit, cruciat, exagitat, stimulat, & vrget. **VLTIMO** his addo, Amorem esse mollem, ac tenerum, lenem, mitem, dulcem; na-

turam calidam, & humidam, aëream, & sanguineam, teste eodem sancto Thoma. Et hinc est, ut amorem ij, qui sunt calidi facile concipiant: tum etiam loco, tempore, & alijs calidis facilius amor excitatur. Sed plerique calidorum leuibus de causis amorem deponunt; partim, quia facile offendi solent; partim quod subeunt affectus alij velut spinæ, qui amorem praefocent iræ, inuidia, arrogantia, superbia: partim quod facile transeunt ad alios amores, qui priores excutiunt. Quod si sanguis sit tenuis, & spiritus rari, extinguitur amor veluti leui motu flamma in leui materia concepta. Sin vero sit materia densior, & firmior, nec facile mutationibus cedens; tunc amor validissime dominatur semel accensus. minus offenduntur temperati, & sanguinei, amorem diutius, & fidelius conseruant: priores sunt veluti stuppe, hi vero sicuti ligna; impetus quidem in illis maior est, in his perseverantia. Frigidi lentius amant, & segnius. Sed in eis si semel amor inualuerit, amant firmius, & constantius.

Cap. VI.

De Fauore.

PROXIMUS amoris fauor est, qui ex boni alicuius iudicio nascitur. Est etiam quaedam benevolentia; ita ut nullus sit amor absque fauore: fauor autem esse aliquis sine amore possit: Nam interdum alicui, quem non amamus, cupimus benefactum: fauor cum amore fortior est, & diuturnior; sine illo breuior, & leuior: Et sicut fauere linguis, est vocibus bene precari, sic fauere animo est bene optare, & cupere: simplicibus & innocētibus fauemus: pueris fauetur ab omnibus; immo mutis etiam animantibus in ea etate fauemus: Iupis enim, & leonibus paruulis, & vulpeculis parcimus, atque blandimur. Causae omnes, quae ad amorem, ad fauorem quoque valent; fauemus illi, de quo bene sentimus, & quem dignum re aliqua bona censemus. Oritur etiam fauor ex misericordia, ut cum quis est ab alio iniuria affectus, qua dignus non est, cupimus id detrimenti, alia in re si fieri queat, refarciri. Fauor cum non est amore fultus, leuissimis de causis tollitur: quod iudicium de dignitate temere est, & exigua de causa susceptum, leuissime quoque deponitur. Eo citius fauor subtrahitur, quo in eo inest aliquid, vel damni, vel periculi, vel molestiae. Cui pretio inducitur fauemus, huic vel persoluto pretio tanquam sublata causa fauere desinimus, vel non persoluto indignamur. Si cui odio vel inuidia alterius fauemus, recedenti illo animi motu languescit fauor.

Cap. VII.

De Veneratione, seu Reuerentia.

VENERATIO oritur, ac surgit ex iudicio, quo magnum, & excelsum bonum in alio esse cognoscimus; & quod bonum nobis non nocet, nam si nocere, aut nociturum iudicemus, illud metuimus, non veneramus. Habet nihilominus omnis veneratio aliquid metus, seu potius pudoris admistum; est enim veluti animi compressio, & coactio ex cogitatione magnitudinis bonae, aut certe nobis innoxiae. Posita est veneratio in con-